

Ib Thyregod: Som det allerede er blevet nævnt, fremsættes de foreliggende lovforslag på grundlag af en betænkning, som er afgivet af et udvalg, der nøje har behandlet spørgsmålet om retsafgifter. Der er for mig ingen tvivl om, at der ved disse lovforslag bliver tale om en forenkling og rationalisering; jeg tænker bl. a. på kombinationen af optagelsesafgiften og berammelsesafgiften, hvorefter der ikke længere skal betales to forskellige afgifter under en retssags forløb. Jeg skal i øvrigt ikke gå i detaljer med hensyn til de foreliggende lovforslags enkelte bestemmelser, men kun rejse et par specielle spørgsmål.

Det fremgår af den statistik, vi har fået i forbindelse med et tidligere lovforslag fra justitsministeren, nemlig lovforslaget om ændring af retsplejeloven, at der er tale om et stigende antal retssager herhjemme. Det gav anledning til, at man i forbindelse med andre ændringer i retsplejeloven enedes om at gå ind for udvidelse af østre landsret med yderligere en afdeling. Derfor er spørgsmålet om retsafgifterne også et centralt spørgsmål. Der sker en vis forhøjelse af retsafgifterne ved lovforslaget her, og det er klart, at også det prøvenumæssige spørgsmål må tages med i betragtning. På den anden side er det sådan, at retsafgifterne i øjeblikket er ret små, og der kan være en vis rimelighed i at gå ind for en forhøjelse af dem. Hvis man prøver at se nærmere på de takster, som findes i lovforslaget og i bemærkningerne til det, vil man se, at der er tale om ret beskedne retsafgifter. Men hvis man, som det er sket fra regeringens side, går ind for en forhøjelse af retsafgifterne, er der et andet spørgsmål, som bliver aktuelt, nemlig spørgsmålet om den frie proces. Det er jo således, at ubemidlede kan få bevilget fri proces, men det er almindelig anerkendt, at de nu gældende regler om fri proces ikke er fuldt ud tilfredsstillende. De omfatter f. eks. alene spørgsmålet om retsafgifter og sagførerudgifter, men der er ingen mulighed for efter gældende lov at få denne frie proces til også at omfatte de sagsomkostninger, man kan blive idømt, f. eks. til modparten, og det medfører enten, at den pågældende modpart ikke får dækning for det, eller at den, som har fået fri proces, i tilfælde af at han taber sagen, kan komme til at betale omkostninger til modparten, selv om der i og for

sig har været rimelig anledning til at anlægge sagen; det har vi jo set eksempler på. Derfor må det være rimeligt over for justitsministeren at rejse spørgsmålet om en ændring af reglerne for fri proces. Jeg har forstået på justitsministeren ved en tidligere lejlighed, at der kan forventes et lovforslag herom i det kommende folketingsår; men jeg synes, det er naturligt at nævne disse to ting i forbindelse med hinanden.

Et lille problem: det fremgår af lovforslaget, at man vil ophæve de egentlige afgifter for forkyndelse og gebyrer til sognefogderne, og at man i forbindelse hermed vil gennemføre nye regler for aflønning af sognefogder. Det er almindelig kendt, at de gældende regler medfører en meget beskedent aflønning af sognefogderne, og det må være rimeligt i denne forbindelse at sørge for, at sognefogderne fremover får et mere rimeligt vederlag for det arbejde, de udfører.

Så vil jeg lige nævne, at det fremgår af lovforslaget, at de sager, staten fører, er afgiftsfri. Der har været lidt diskussion om, hvorledes den hidtidige bestemmelse i loven skulle forstås; om det også gjaldt sager, der var anlagt mod et ministerium. Men det er i hvert fald ganske klart nu, således som lovforslaget foreligger, hvorledes det retsafgiftsmæssigt skal bedømmes.

Nu kan man sige, at det ville være urimeligt, hvis staten skulle betale retsafgifter; der ville jo kun blive tale om en dobbeltpostering. Alligevel vil jeg gerne i denne forbindelse rejse spørgsmålet om statens retsager, som bl. a. har været diskuteret i forbindelse med spørgsmålet om statens værning. Vi kender alle tilfælde, hvor en sag mod staten har været ført gennem flere instanser. Jeg kan blot nævne skattesager, hvor sagen først har verseret for landsskatteretten måske igennem adskillige år, derefter er ført videre til østre landsret og endelig er endt i højesteret; hvor sagen først er kommet til endelig afgørelse adskillige år efter dens opståen. Det kan være byrdefuldt for den enkelte borger, som skal føre en sådan sag mod staten, når den skal igennem så mange instanser og trækker så længe ud, som der er tale om. Afdøde højesteretssagfører Bache rejste i denne forbindelse i en artikel i Ugeskrift for Retsvæsen det spørgsmål, om domstolene kunne betragtes som forvaltningsvenlige, altså om